

جایگاه ایران در رقابت پذیری جهانی

(بنابر گزارش رقابت پذیری ۱۸-۲۰۱۷ مجمع جهانی اقتصاد)

در سال ۲۰۱۷ رتبه ایران در شاخص رقابت پذیری جهانی صعود ۷ پله ای داشته و به رتبه ۶۹ ام جهان در میان ۱۳۷ کشور رسیده است. جایگاه قبلی ایران در سال ۲۰۱۶، ۷۶ ام جهان از میان ۱۳۸ کشور بوده است. مقایسه رتبه ارکان اصلی این شاخص در سال ۲۰۱۷ نشان می دهد که به جز بهداشت و آموزش که کاهش یک پله ای داشته است، سایر ارکان اصلی شاخص رقابت پذیری ایران بهبود داشته اند.

بهبود رتبه ایران در شاخص رقابت پذیری بیشتر ناشی از بهبود عملکرد رکن "محیط اقتصاد کلان" بوده است. پس از آن رکن "نوآوری" بیشترین بهبود را در رتبه داشته است.

جدول ۱- رتبه و امتیاز ایران از نظر شاخص رقابت پذیری به تفکیک ارکان اصلی در سال های ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷

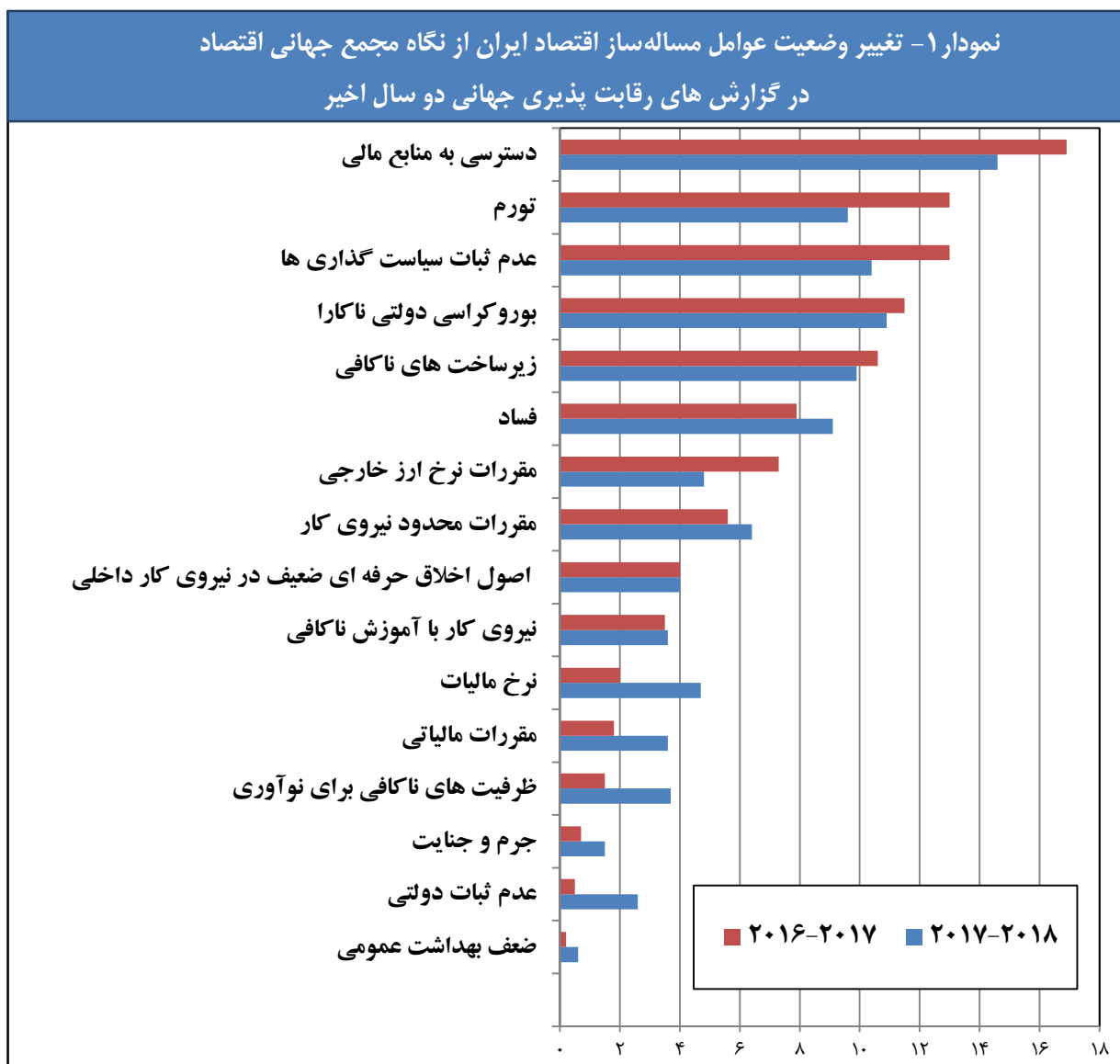
تغییرات امتیاز شاخص ^۱	۲۰۱۷-۲۰۱۸		۲۰۱۶-۲۰۱۷		ارکان ۱۲ گانه اصلی
	امتیاز	رتبه (در بین ۱۳۷ کشور)	امتیاز	رتبه (در بین ۱۳۸ کشور)	
بهبود	۳,۷	۸۵	۳,۶	۹۰	نهادهای و موسسات
بهبود	۴,۴	۵۷	۴,۲	۵۹	زیرساخت
بهبود	۵,۲	۴۴	۴,۶	۷۲	محیط اقتصاد کلان
تضعیف	۶	۵۰	۶,۱	۴۹	بهداشت و آموزش
بهبود	۴,۷	۵۱	۴,۶	۶۰	آموزش و پرورش عالی
بهبود	۴	۱۰۰	۴	۱۱۱	کارایی بازار کالا
بهبود	۳,۳	۱۳۰	۳,۲	۱۳۴	کارایی بازار نیروی کار
بهبود	۳	۱۲۸	۲,۹	۱۳۱	توسعه بازار مالی
بهبود	۳,۶	۹۱	۳,۳	۹۷	آمایش تکنولوژیکی
بدون تغییر	۵,۲	۱۹	۵,۲	۱۹	اندازه بازار
بهبود	۳,۷	۹۷	۳,۵	۱۰۹	پیشرفته بودن کسب و
بهبود	۳,۳	۶۶	۳,۲	۸۹	نوآوری
بهبود	۴,۳	۶۹	۴,۱	۷۶	شاخص رقابت پذیری

منبع: مجمع جهانی اقتصاد

^۱ نظر به اینکه تعداد کشورها در دو گزارش تغییر کرده، تغییرات امتیاز شاخص به جای رتبه مورد بررسی قرار گرفته است.

معاونت بررسی های اقتصادی

بنابر گزارش اخیر مجمع جهانی اقتصاد، مهم ترین عوامل مساله ساز در فضای کسب و کار ایران مطابق نمودار ۱ است. مقایسه وضعیت این عوامل در اقتصاد ایران طی دو سال متوالی ۲۰۱۶-۱۷ و ۲۰۱۷-۱۸ نشان می دهد تغییراتی در این عوامل ایجاد شده است. عوامل "دسترسی به منابع مالی، تورم، عدم ثبات سیاست گذاری ها، بوروکراسی دولتی ناکاراه، زیرساخت های ناکافی و مقررات نرخ ارز" که از عوامل مهم مسئله ساز در اقتصاد ایران در سال ۲۰۱۶-۱۷ بوده اند در سال ۲۰۱۷-۱۸ نسبتاً بهبود یافته اند و لذا تا حدودی از اهمیت آن ها به عنوان تهدیدی برای کسب و کار کاسته شده است. اما عواملی مانند "فساد، محدودیت های مقرراتی مربوط به بازار کار، نرخ مالیات، پیچیدگی مقررات مالیاتی، عدم تکافوی نیروی کار آموزش دیده، اصول اخلاق حرفه ای ضعیف در نیروی کار، ظرفیت های ناکافی برای نوآوری، عدم ثبات دولتی، جرم و جنایت و ضعف بهداشت عمومی" در سال ۲۰۱۷-۱۸ در وضعیت بدتری نسبت به سال قبل قرار گرفته اند (نمودار ۱).

منبع: مجمع جهانی اقتصاد

* امتیازات درج شده بر روی محور افقی بر اساس امتیازدهی پاسخ دهندگان پرسشنامه مجمع جهانی اقتصاد به پنج مشکل عمده آنها در کسب و کار محاسبه و بر مبنای رتبه های هر یک موزون شده اند.

معاونت بررسی های اقتصادی

برای ارزیابی هر یک از ارکان ۱۲ گانه رقابت پذیری در شاخص رقابت پذیری جهانی، معیارهای مختلفی مورد توجه قرار می گیرند. در جداول ۲ و ۳ معیارهایی که ایران در سال ۱۸-۲۰۱۷، در آن ها بدترین و بهترین عملکرد خود را نسبت به سایر کشورها داشته است، مقایسه شده اند.

جداول ۲ و ۳-گزیده معیارهای شاخص رقابت پذیری بر اساس ضعیف ترین و بهترین عملکرد ایران نسبت به سایر کشورها (۱۳۷ کشور) -۲۰۱۷

جدول ۳- بهترین عملکرد ایران

رتبه ایران	معیارها
۱	شیوع بیماری ایدز (سهم از جمعیت بزرگسال)
۷	پس انداز ناخالص ملی (سهم از تولید ناخالص)
۱۴	ثبت نام در آموزش ابتدایی
۱۷	وقوع بیماری مالاریا
۱۸	تاثیر بیماری مالاریا بر کسب و کار
۱۸	شاخص اندازه بازار داخلی
۱۸	تولید ناخالص داخلی
۲۲	خطوط تلفن ثابت
۲۵	نرخ ثبت نام آموزش عالی
۳۱	شاخص حجم بازار خارجی
۳۷	بدهی عمومی دولت (سهم از تولید ناخالص داخلی)

جدول ۲ - ضعیف ترین عملکرد ایران

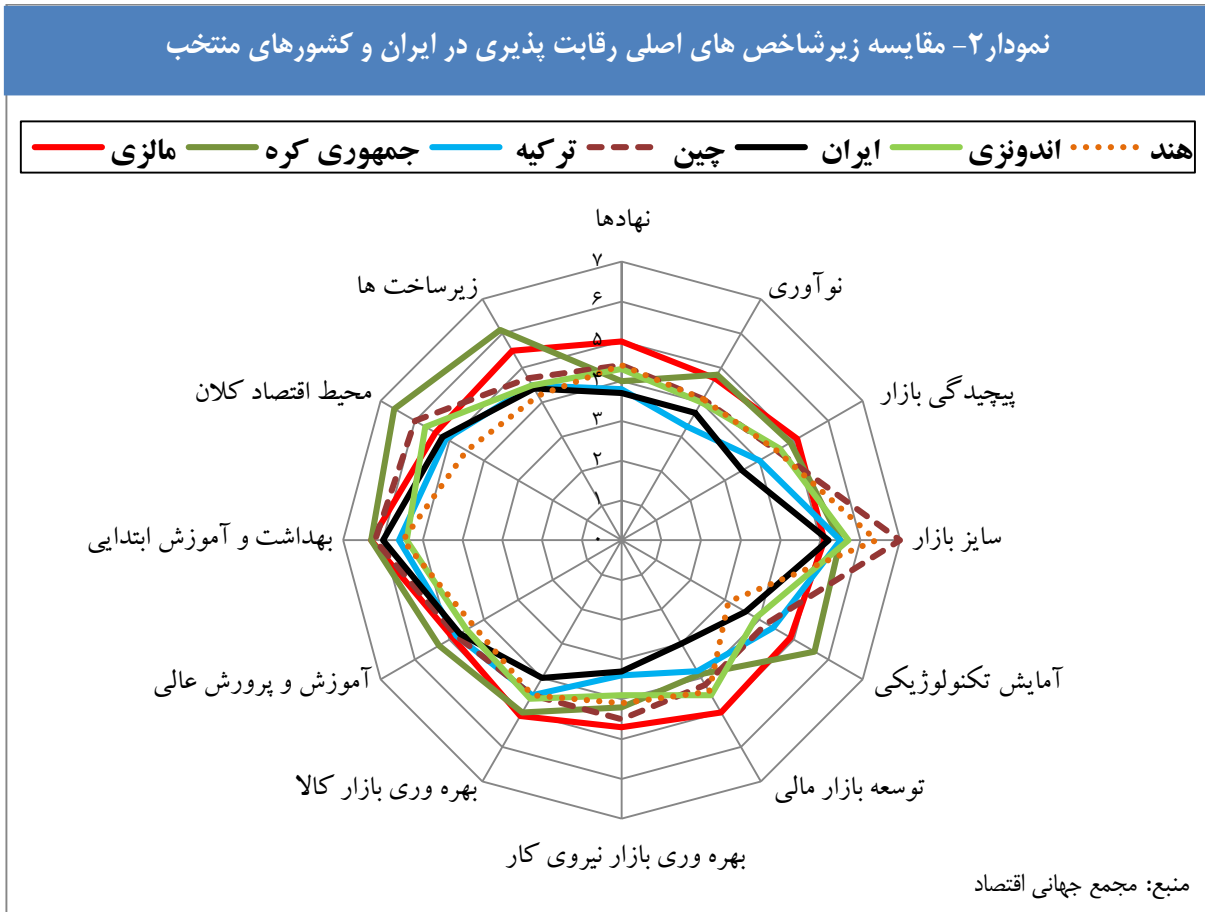
رتبه ایران	معیارها
۱۳۷	تعرفه های تجاری
۱۳۶	سهم زنان در نیروی کار نسبت به مردان
۱۳۳	ترویج مالکیت خارجی
۱۳۳	واردات به عنوان درصدی از تولید ناخالص داخلی
۱۲۸	آمدگی صدور مجوز
۱۲۷	حجم بازاریابی
۱۲۶	مقررات مبادلات اوراق بهادار
۱۲۶	توانایی محافظت از سرمایه گذار
۱۲۵	تاثیرات تجاری قوانین بر سرمایه گذاری مستقیم خارجی
۱۲۵	سهولت دسترسی به وام
۱۲۵	شدت رقابت محلی

منبع: مجمع جهانی اقتصاد

مقایسه رقابت پذیری ایران و سایر کشورهای منتخب

طبق گزارش مجمع جهانی اقتصاد، امتیازات مربوط به معیارهای ۱۲ گانه رقابت پذیری در کشورهای مختلف بر اساس مقیاس ۱ تا ۷ درجه بندی می شوند. نمودار ۳، موقعیت ایران و کشورهای منتخب را از نظر این معیارها نشان می دهد. مطابق نمودار، کشورهایی که در محدوده نزدیک تری نسبت به صفر قرار گرفته اند، توان رقابت پذیری کمتری از نظر معیار مربوطه دارند. موقعیت ایران در این نمودار گویای این است که کشور از نظر شاخص های "توسعه بازار مالی، نهادها، بهره وری بازار کار، بهره وری نیروی کار و پیچیدگی بازار" در میان کشورهای منتخب ضعیف ترین عملکرد را دارد. ایران در معیارهای "زیرساخت، آموزش عالی و آمایش تکنولوژیکی" عملکرد بهتری از کشور هند و در معیار "نوآوری" عملکرد بهتری از کشور ترکیه داشته است. مطابق این نمودار، بهترین عملکرد ایران مربوط به معیار "بهداشت و آموزش ابتدایی" با امتیاز ۶ و "محیط اقتصاد کلان" با امتیاز ۵,۲ می باشد که باز هم نسبت به برخی از کشورها مانند ترکیه، هند و

اندونزی عملکرد ضعیف تری داشته است. جدول ۴ رتبه کشورهای منتخب را در شاخص رقابت پذیری طی دو سال اخیر مقایسه کرده است.

جدول ۴- جایگاه ایران و کشورهای منتخب از نظر رتبه بندی شاخص

کشور	۲۰۱۶-۲۰۱۷		۲۰۱۷-۲۰۱۸	
	رتبه در بین ۱۳۸ کشور	رتبه در بین ۱۳۷ کشور	امتیاز	رتبه در بین ۱۳۷ کشور
مالزی	۲۵	۲۳	۵,۲	
جمهوری کره	۲۶	۲۶	۵,۱	
چین	۲۸	۲۷	۵	
اندونزی	۴۱	۳۶	۴,۷	
هند	۳۹	۴۰	۴,۶	
ترکیه	۵۵	۵۳	۴,۴	
ایران	۷۶	۶۹	۴,۳	

منبع: مجمع جهانی اقتصاد

منبع:

World Economic Forum, (2017), “Global Competitiveness Report 2017-2018 “.